

Vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
k rukám předsedy Ing. Lukáše Černoorského
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
Sněmovní 176/4
118 26 Praha 1 – Malá Strana

Doručeno datovou schránkou bykaigw

2. srpna 2018

Vážení členové vyšetřovací komise,

dne 30. července 2018 mi bylo doručeno předvolání Vyšetřovací komise k OKD (dále jen „**Komise**“), kde jsem byl vyzván, abych se dne 14. srpna 2018 v 8:45 hod. dostavil ke Komisi a vypovídal jako svědek „*ke skutečností uvedeným v názvu Komise*“.

Tímto bych rád na uvedenou výzvu reagoval a poskytl Vám základní vysvětlení důvodů, které mě k mé reakci vedou.

Především bych Vás chtěl ujistit, že respektuji obecnou úlohu, kterou vyšetřovací komisím Poslanecké sněmovny přiznává mj. Ústava České republiky. Je to ve skutečnosti právě tento můj respekt a současně vnímání ústavních mezí činnosti Komise, které mě vedou k tomu, že **uvedenou výzvu ke svědecké výpovědi odmítám, a tudíž se před Komisí nedostavím.**

Ačkoli je jedním z důvodů, proč se na jednání Komise nemohu dostavit, to, že se dlouhodobě nezdržuji v České republice a na dobu, na kterou jsem byl předvolán, mám mimo Českou republiku dlouho dopředu plánované povinnosti, nejedná se zdaleka o důvod jediný, ba dokonce ani nejdůležitější.

Je mým nezpochybnitelným právem nevypovídat před Komisí za situace, kdy je s ohledem na chování některých osob, zejména politiků, včetně některých členů Komise, zřejmé, že by má výpověď mohla být jimi zneužita ke zvýšenému tlaku na

nezávislé rozhodování policie, státního zastupitelství a soudů. Rovněž tak nemohu být nucen sdělovat Komisi jako svědek informace, jejichž předčasné zveřejnění může ohrozit mou obranu v civilních řízeních, která proti mně byla zahájena.

Některé části historie OKD jsou již po značně dlouhou dobu předmětem tlaků ze strany některých politiků a některých médií a já jsem vesměs s touto historií spojován v negativním světle. Proti mně i dalším osobám byly podány žaloby u obecných českých soudů a, pokud se nemýlím, některé záležitosti v současnosti prošetřují policejní orgány.

V té souvislosti považuji za nezbytné především konstatovat, že **jsem se nedopustil ničeho nezákonného ani neetického** (a nic takového neshledal ani žádný z nezávislých, resp. nepolitických, orgánů).

Přijměte prosím toto konstatování s tím, že jsem připravený svůj postup vysvětlovat a obhajovat tam, kde je formálně garantováno mé právo na nestranné posuzování, tj. v probíhajících civilních, i (v příhodný čas) v případných trestních řízeních, a to v souladu s příslušnými procesními pravidly.

Považuji za nezbytné udržet si možnost bránit se ve spravedlivém procesu způsobem zaručeným českým ústavním pořádkem, včetně mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, především Evropské úmluvy o lidských právech. Z toho vyplývá mé výše uvedené přesvědčení, že mi v účasti na šetření Komise brání to, že byla ustanovena a postupuje v rozporu se zcela zásadními principy, na nichž je založena ústavní (sebe)definice českého státu jako státu demokratického a právního. To podrobněji rozvádím dále. Předešlu přitom, že tak jako každý jsem i já oprávněn spoléhat na nezávislé a nestranné posouzení své věci soudy, které jsou imunní vůči jakékoli formě předpojatosti nebo ovlivňování ze strany politických sil.

Vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny takto imunní institucí bezpochyby není – je zřizována orgánem moci zákonodárné, jinak řečeno politické. Jestliže je zřizována k vyšetření věcí veřejného zájmu spočívajících v politických tématech, nelze proti tomu obecně nic namítat a já tak ani nečiním.

Pokud se však parlament rozhodne vyšetřovat určitou věc současně s již běžícím civilním soudním řízením o téže věci, a dokonce s již zahájenými úkony trestního řízení, vzniká otázka, na kterou sama koncepce Ústavy dává odpověď: jde o nepřípustný zásah do zásadního principu organizace státní moci demokratického a

právního státu – do principu dělby moci. Poslední parlament, jenž vydával zákony i vyšetřoval, byl ten jakobínský. Princip dělby moci, respektovaný po dvě staletí v evropském, resp. západním kulturním prostředí jako esenciální podmínka demokratičnosti státu, je ve skutečnosti odpovědí právě na jakobínský koncept politické moci neumožňující soudní ochranu.

Na principu dělby moci je samozřejmě založena i česká Ústava. Ustavením a vymezením úkolu Vaší Komise Sněmovna implicitně jednak demonstruje nedůvěru v soudní moc a patrně také v policejní šetření, jejichž výkon hodlá revidovat, a jednak zasahuje do základních práv dotčených; já jsem přitom jen jedním z nich.

Jak jsem uvedl výše, jde především o mé právo na přístup k soudu, právo na obhajobu a právo na spravedlivý proces.

Ačkoli nezpochybňuji obecně legitimitu a legalitu zřizování vyšetřovacích komisí Poslanecké sněmovny, v konkrétním případě Vaší Komise je podle mého názoru rozpor s ústavními zásadami založen již v úkolu, jímž ji Sněmovna pověřila. Veřejně bylo pověření Komise vymezeno tak, že má do října 2018 (tedy ve lhůtě kratší, než může být očekáváno konečné rozhodnutí příslušných orgánů v civilních a trestních řízeních) prověřit:

1. převod akcií společnosti OKD, a. s., z vlastnictví České republiky do vlastnictví jiných osob, snížení základního jmění společnosti OKD, a. s., následný postup ovládnutí společnosti OKD, a. s., a prodej minoritního podílu státu v OKD, a. s.;
2. plnění závazků nabyvatelem akcií, který se k nim zavázal Smlouvou o koupi akcií ze dne 16. 9. 2004, a další skutečnosti potřebné pro prověření celého postupu při privatizaci společnosti OKD, a. s., včetně prověření příčin a okolností, které vedly k úpadku OKD, a. s.; a
3. činnost orgánů státu a jiných osob, které za majetkové operace při privatizaci OKD, a. s., a v době před vznikem úpadku OKD, a. s., odpovídaly či nad nimi měly vykonávat kontrolu či dohled.

V pověření ad 1. Komise vstupuje do trestního řízení, vedeného proti znalci a státním úředníkům, v němž byli obžalovaní nepravomocně zproštěni obžaloby.

Pověřením ad 2. a 3. si Sněmovna / Komise předsevzala jakési Ústavě odporující právo supervize nad paralelně běžícími procesy svěřenými v konečném důsledku moci soudní. Soudní moc však musí být vyloučena z jakékoli souběžné či preventivní politické kontroly.

Principu dělby moci rozumím tak, že jednotlivé složky státní moci jsou odděleny a vzájemně se brzdí a korigují; žádná z mocí není nadřazena jiné. Parlament není nadřazen moci soudní; naopak, soudní výroky je povinen respektovat, nikoli je suplovat či do nich zasahovat.

Musím bohužel konstatovat, že mé právo na spravedlivý proces již bylo politickou sférou narušeno, a to nevratně. Stalo se tak soustavnými a důraznými doporučeními politiků, jak má být rozhodnuto ve věcech, které se mě skutečně nebo domněle týkají. Jsem veřejně označován za tuneláře a prezidentem České republiky je veřejně vyhlášováno očekávání, kdy už budu potrestán; se vší vulgaritou a s užitím kriminálního argotu („do tepláků“ a podobně). To vše je pronášeno soustavně a s autoritou prezidenta, coby vrcholného představitele výkonné moci a nejvyššího ústavního činitele.

Politické strany, jež se v době svého působení ve vládě podílely na mnohých rozhodnutích, která zásadně ovlivnila historii i současnost OKD, avšak i jiné strany, učinily z řízení souvisejících s OKD politický bulvár, někdy dokonce ještě před jejich zahájením.

Mé právo na spravedlivý proces je tedy od počátku znehodnocováno těmi, jež se zavázali ústavními sliby taková práva hájit. Vše probíhá pod mimořádným politickým tlakem. Do tohoto kontextu musím zařadit nejen zřízení Vaší Komise, ale i zjevnou podjatost některých jejích členů. Jinými slovy, část politické, ale i mediální sféry již ke svému závěru dospěla a soustavně přímo či nepřímo naléhá na soudy, aby jej potvrdily. Tato mimořádně silná a neustálá agitace není nakonec ničím jiným než porušováním ústavního zákazu působit na nestrannost soudního rozhodování.

Já, ale ani ostatní dotčení, se nemůžeme na úrovni politických orgánů, mezi něž patří i Vaše Komise, účinně bránit a vyvracet zjevné nepravdy nebo manipulace s fakty. Jsme však oprávněni tak činit před mocí soudní a můžeme tak činit jen trváním na právech, zaručených ústavním pořádkem.

Panující politické klima je důvodem, proč Komisi jako celek nelze považovat za nepodjatou. Netvrdím, že se to týká všech jejích členů, ale například samotný předseda již stačil překročit několik zásadních pravidel její činnosti. Například namísto toho, aby řádně předvolal k výslechu prezidenta republiky, chtěl-li slyšet jeho názor, ohlásil veřejně svou návštěvu u dotyčného za účelem zjištění jakýchsi informací, které považuje za důležité z hlediska úkolu Komise. Zákonem předpokládaným postupem je však podání svědecké výpovědi před Komisí, nikoli separátní a neveřejná komunikace předsedy Komise se svědkem mimo příslušnou proceduru. Předseda Komise adresoval prezidentu republiky devótní dopis, jímž průběh jednání i závěry Komise předjal dříve, než ta uskutečnila prvý výslech. Předseda Komise kupříkladu již ví, že *„rozhodnutí učiněná v souvislosti s prodejem státního podílu v těžařské společnosti byla chybná“*, ačkoli právě tato otázka je předmětem nejen pravomocně neskončeného soudního řízení, ale i šetření Komise samotné; že se z jeho strany nejednalo o formulační nedopatření, je evidentní, protože následně toto své přesvědčení opakuje. Předseda Komise v uvedeném dopise shledává nyní dostatečnou „politickou“ vůli věc došetřit a zaznamenává zásluhu své politické strany na zřízení Komise. Dopis prakticky ani nezakrývá skutečný cíl autora spočívající v podjatém šetření Komise se zapojením moci výkonné; představitel zákonodárné moci se při jejím výkonu obrací na představitele exekutivy (prezidenta republiky) a dodává: *„Jako poslanec jsem měl možnost vyslechnout si Váš inaugurační projev, během nějž zazněla i ostrá slova kritiky vůči Zdeňkovi Bakalovi, kterého jste obvinil z hospodářské kriminality.“* Z kontextu i tónu dopisu je zjevné, že člen Komise tuto pasáž prezidentova projevu sdílí dříve, než se cokoli autentického o věci dozvěděl způsobem, který odpovídá zákonným požadavkům na činnost Komise. Jde o zjevné hledání politického profitu a spojenectví s předpojatým prezidentem, a nikoli o šetření věci veřejného zájmu. Prezident republiky, totiž jako bývalý předseda vlády patří mezi vyšetřované osoby a Komisi by mohl přispět jen jako svědek. Předseda Vaší Komise loví mediální úspěchy, ale nemůže být jejím nezávislým členem, tím méně předsedou a neformálním mluvčím. Jeho názor byl hotov dříve, než se členem stal, a co je příznačné, oznamuje to veřejně. Jeho podjatost je nepochybná.

Podobně nepochybná je i podjatost některých dalších členů Komise. Jedním z nich je syn a názorový soupeř bývalého premiéra, za jehož působení stát mj. ztratil rozhodující podíl v OKD; to nutně musí ovlivňovat jeho pohled na vše, co se týká OKD ve světle úkolů Komise.

Tyto příklady jsou jistě dostatečné k ilustraci toho, proč u Vaší Komise nemůže být očekávána nestrannost.

Své předpojaté zaměření potom Komise manifestuje i některými konkrétními kroky, např. preferováním určitých typů pomocných osob. Hana Marvanová, kterou Komise ustanovila do role svého právního experta (a jež v mezidobí na svoji funkci rezignovala), jako advokátka mj. dlouhodobě zastupovala, resp. zastupuje před Evropskou komisí oznamovatele, kteří se domáhali a domáhají toho, že při privatizaci OKD mělo dojít k nedovolené veřejné podpoře, tedy hájí (a dokonce je povinna hájit) cíleně zájmy svých klientů ve věci, která má být jedním z předmětů nepředpojatého šetření Komise. Má-li jít o jakési expertní postavení dotyčné advokátky (není známo v jaké odborné otázce), pak jde především o její zjevný konflikt zákonné profesní loajality vůči klientům (jejichž konec konců jednostranný pohled je povinna hájit) a údajně nestranné pozice znalce ustanoveného Komisí. To vše za situace, kdy vůči klientům má různé povinnosti zakládající majetkovou i stavovskou odpovědnost, vůči Komisi však žádné, s výjimkou povinnosti oznámit jí skutečnosti, pro které je vyloučena z nepodjaté expertní činnosti pro Komisi. Přitom však paní Hana Marvanová před Komisí uvedla, „že ve své práci je vždy objektivní“, což však s ohledem na její zmíněné profesní povinnosti není fakticky možné. Komise to však ignorovala, čímž dala otevřeně najevo, že nestojí o nezávislý pohled.

Civilní žaloby i trestní řízení, jimž čelím, jsou založeny na týchž skutkových manipulacích, spekulacích a apriorních soudech. Ty mám právo vyvrátit ve formalizovaném procesu, civilním, případně i trestním. Jeho podstatou je střet protistran, jemuž zákon dává pevná pravidla a zaručuje rovnost stran. Součástí a předpokladem práva na „fair“ proces je plná rozhodovací autonomie účastníka řízení, jak bude v jakou chvíli v řízení postupovat. Pokud by mu jakýkoli jiný orgán chtěl, a to dokonce veřejně, uložit poskytnutí jakékoli informace či vydání jakéhokoli dokumentu dříve, než se tak rozhodne učinit před soudem (či orgánem činným v trestním řízení), nebude to ve výsledku spravedlivý proces, ale jeho karikatura.

Kupříkladu, v civilním procesu patří k mým právům především právo čelit žalobě založené na základě určitých a úplných žalobních tvrzení a ty pak vyvrátit; teprve až budou podána. Chci Vás informovat, že v mých řízeních dostatečná žalobní tvrzení ještě předložena nebyla; dosud jsou žaloby založeny na stejně bulvárních a neurčitých dohadách jako veřejná vystoupení některých Vašich kolegů a prezidenta

republiky. Je mým právem reagovat až poté, co žalobce své procesní povinnosti splní.

Pokud jde o trestní řízení, v něm se přísně rozlišuje postavení toho, kdo vypovídá v postavení svědka nebo obdobném a kdo v postavení podezřelého. Při výpovědi před Komisí však všichni mají postavení svědků, ačkoli je evidentní, že mě a nejspíše i některé další z těch, které Komise zamýšlí předvolat, považujete za podezřelé z nějakých blíže neurčených protiprávních činů. Není přijatelné, abychom tímto způsobem byli kráceni na svých ústavně zaručených procesních právech.

Konečně si dovolím upozornit, že bude-li Komise chtít vyslýchat osoby, které byly předvolány k výpovědi v rámci probíhajícího trestního vyšetřování (což se týká i mne) a mají z toho důvodu uloženou povinnost nesdělovat nikomu žádné informace o skutečnostech souvisejících s jejich policejním výsledkem, může to prakticky způsobit ohrožení či přímo maření takového vyšetřování, nebo je případně vystavit riziku postihu ze strany orgánů činných v trestním řízení. Jde o další doklad toho, že je nejen absurdní, ale i nepřipustné, aby se Komise zabývala věcmi, které jsou předmětem již probíhajících řízení.

Závěrem chci ještě konstatovat, že je neúnosné, když členové Komise, ale i další osoby, soustavně vyslovují na veřejnosti neodůvodněné spekulace a očeňování, které se mě dotýkají. Proto, ačkoli to obecně není mým zvykem, jsem se rozhodl, že obsah tohoto dopisu poskytnu, a to i s případným komentářem, médiím.

S pozdravem

Zdeněk Bakala